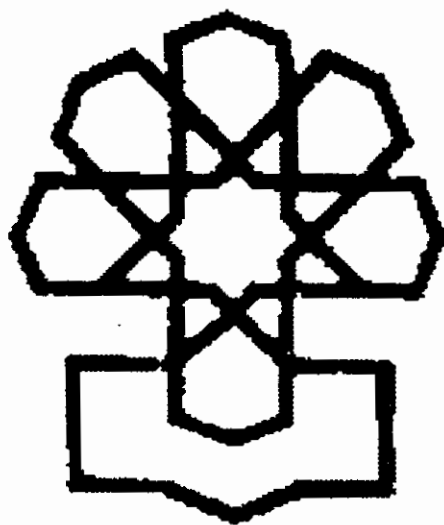

۵۹۳

ارزیابی لایحه بودجه ۱۳۸۰ در خصوص مباحث خصوصی سازی و انتشار اوراق مشارکت

درباره لایحه بودجه ۱۳۸۰ - شماره (۴)

مجلس شورای عالی برنامه‌ریزی
دفتر برنامه‌ریزی اقتصادی
شماره: ۱۲۹۵
تاریخ: ۱۳۸۰/۱۰/۲۷

کد موضوعی: ۱۶۰

شماره مسلسل: ۵۹۰۲

معاونت پژوهشی
آذر ۱۳۷۹

کار: دفتر بررسی های اقتصادی

ارزیابی لایحه بودجه ۱۳۸۰ در خصوص مباحث
خصوصی سازی و انتشار اوراق مشارکت

کدموضوعی: ۱۶۰

شماره مسلسل: ۵۹۰۲

۱- سیاست خصوصی سازی

هم چنان که مکرر به آن اشاره شده، بحث خصوصی سازی و سیاست گذاری راجع به آن، یک اقدام و برنامه میان مدت و بلندمدت است که اصولاً پرداختن به آن در برنامه های کوتاه مدت و آن هم در قالب بودجه های سنواتی منطقی به نظر نمی رسد. طی سال های گذشته به دنبال متوقف و مسکوت ماندن اجرای سیاست خصوصی سازی براساس مآخذ قانونی، «قانون نحوه واگذاری سهام دولتی و متعلق به دولت به ایثارگران و کارگران» در قالب برخی تبصره های قوانین بودجه مشخصاً تبصره ۳۵ قانون بودجه در سال های ۱۳۷۷ و ۱۳۷۸ به این موضوع مهم و اساسی توجه گردید؛ لکن به دلیل مشکلات گوناگون و از جمله مهم ترین آن ها، عدم وجود ساختار سازمان یافته برای اجرا، این مهم همچنان در اجرا با ابهام مواجه گردید. با تصویب قانون برنامه سوم و در اولویت قرار گرفتن برنامه خصوصی سازی در قسمت های مختلف آن، از جمله فصل اول ماده ۲ (اصلاح ساختار اداری و مدیریت کشور)، فصل دوم (ساماندهی شرکت های دولتی) و از همه مهم تر فصل سوم (واگذاری سهام و مدیریت شرکت های دولتی)، انتظار می رود، هم چنان که در مواد مختلف فصول فوق الذکر دقیقاً و مشخصاً به موضوع چگونگی برخورد با ساختار فعلی فعالیت های دولتی و همچنین پیش بینی تشکیل سازمان خصوصی سازی (ماده ۱۴ و ۱۵ در فصل سوم قانون برنامه سوم)، اشاره شده، اقداماتی نیز در این باره صورت پذیرد. البته به نظر می رسد چارچوب پیشنهادی و تصویب شده در قانون برنامه سوم الزامی برای دولت در قالب بودجه های سنواتی ایجاد نکرده تا براساس آن برای اجرای مفاد برنامه اقدام کند.

مع الوصف مطالعه و بررسی مفاد تبصره ها و مواد مندرج در بودجه سال ۱۳۸۰ کشور

نشان‌دهنده آن است که بجز موارد مندرج در بند «ز» و بند «س» ذیل تبصره ۲ لایحه بودجه در خصوص اجرای سیاست خصوصی سازی به مورد مشخص دیگری اشاره نشده است؛ چنان‌که در بند «ز» آمده است: «بودجه شرکت‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت که براساس قانون برنامه سوم و مصوبات مراجع ذی ربط، ادغام یا تجزیه می‌شوند یا در قالب شرکت‌های مادر تخصصی طبقه‌بندی می‌گردند، متناسب با تغییرات سازمانی مربوط به هماهنگی دستگاه ذی ربط توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اصلاح و ابلاغ می‌گردد». همچنان‌که ملاحظه می‌گردد تعیین چگونگی تغییر ساختار شرکت‌های دولتی و نحوه برخورد با آنها - به عنوان مثال تشکیل شرکت‌های مادر تخصصی - مطابق با مفاد برنامه سوم و سیاست‌های اجرایی آن صورت خواهد پذیرفت و صرفاً کم و کیف بودجه مربوط به آنها در قالب بودجه سال ۱۳۸۰ مشخص خواهد گردید. بر این اساس، آنچه می‌توان انتظار داشت، سازمان نظام یافته‌ای است که اجرای سیاست خصوصی سازی را هدایت و کنترل می‌کند و فقط در حد اختیارات مشخص و معین برای شرکت‌های مشمول تکلیف محدوده‌ای از وظایف مترتب بر آن بر عهده بودجه که قانون یکساله کشور است و گذار گردیده است. همچنین در بند «س» ذیل تبصره ۲ لایحه بودجه سال ۱۳۸۰ چنین آمده است: «در راستای سپردن امور صنعتی به مردم و خصوصی سازی، وزارت صنایع می‌تواند نسبت به ایجاد شهرک‌های صنعتی توسط بخش خصوصی و تعاونی اقدام نماید. شهرک‌های صنعتی غیردولتی از امتیازات مقرر در قانون شهرک‌های صنعتی برخوردار می‌گردند». چنان‌که در این بند نیز ملاحظه می‌گردد نحوه اجرای سیاست خصوصی سازی در قالب لایحه بودجه طراحی و پیش‌بینی نگردیده و صرفاً الزامات اجرایی در حد اختیارات و وظایف قانون بودجه به سازمان مربوط اعطا گردیده است که در این حالت نیز می‌توان نظارت و هدایت سازمان خصوصی سازی را در کنار برنامه کوتاه مدت و یک ساله بودجه دقیقاً پیش‌بینی کرد که به نظر می‌رسد از ابزارهای مهم برای تحکیم ساختار مورد نیاز به منظور اجرای صحیح و مطلوب برنامه‌های مربوط به اجرای سیاست خصوصی سازی محسوب گردد.

مطابق با مبانی نظری، تجارب و تاریخ مدون موجود، بازار متشکل سرمایه و فعال بودن نهادهای مختلف آن در رشد و توسعه اقتصادی کشورها آثار سودمند و قابل توجهی داشته است. ساختار مالی - اقتصادی ایران، ساختار متکی بر سیستم پایه بانکی بوده و به استفاده از ارکان مختلف بازار سرمایه کم تر توجه شده است. حتی از تنها رکن این بازار در نظام اقتصادی کشور یعنی بورس اوراق بهادار نیز بهره برداری لازم صورت نمی پذیرد. نتیجه تداوم این شرایط، اتکا به منابع سیستم بانکی است که آثار سوء و تبعات منفی آن بر متغیرهای پولی اقتصاد کشور از جمله کسری بودجه، نقدینگی و تورم قابل توجه است.

اجرای سیاست انتشار اوراق مشارکت در ایران، تجربه کوتاهی را پشت سر گذاشته است. به عبارت دیگر از سالهای شروع برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی در سال ۱۳۷۳ موضوع استفاده از اوراق مشارکت به منظور تأمین بخشی از نیاز بودجه ای دولت از یک سو و بهره مندی از نقدینگی بخش خصوصی موجود در جامعه از سوی دیگر مورد توجه سیاستگذاران قرار گرفته است. تجربه کوتاه اجرای این سیاست در کشور از منظر تجزیه و تحلیل متغیرهای اقتصادی طی سالهای اخیر نشان می دهد که حجم اندک اوراق منتشر شده (در مقایسه با متغیرهای اقتصادی) و زمان کوتاه اجرای این سیاست مانع از تحلیل همه جانبه اثرگذاری انتشار اوراق مشارکت بر متغیرهای اقتصادی است، به طوری که در ساختار اقتصادی کشور. اتکا به منابع سیستم بانکی و عدم بهره مندی از مکانیسم های مختلف بازارهای مالی. به گسترش و تعمیق اختلالات سیستم فعلی، افزایش نقدینگی و تورم انجامیده است.

به منظور اطلاع از مراحل تکوین و تدوین قانون انتشار اوراق مشارکت در کشور طی سالهای ۱۳۷۳-۱۳۷۶ جدول شماره ۱ به شرح زیر ارائه می گردد:

جدول ۱- مراحل تکوین و تدوین قانون انتشار اوراق مشارکت در کشور (طی سال‌های ۱۳۷۳-۱۳۷۶)

عنوان	قانون برنامه دوم (تبصره ۸۵)	مصوبه شورای پول و اعتبار (مصوب اردیبهشت ۱۳۷۳)	قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت (مصوب ۱۳۷۶/۶/۳۰)
تعاریف	- اوراق مشارکت، اوراقی بدون نام است که به قیمت اسمی منتشر می‌شود.	- اوراق مشارکت، اوراقی با نام یا بی‌نام است. - اوراق مشارکت با مجوز بانک مرکزی توسط سازمان مجری منتشر می‌شود - اوراق مشارکت قابل انتقال به غیر است. - اوراق مشارکت قابل معامله در بورس و غیر بورس است - امین نوسط بانک مرکزی انتخاب می‌شود.	- طرح‌های عمرانی مورد نظر در این قانون، طرح‌هایی است که در مدت معقولی علاوه بر تأمین هزینه‌ها... سود متناسبی را نیز عاید دولت نماید. - منظور از طرح‌های انتفاعی دولت در این قانون، انتفاع مالی است به نحوی که فایده‌های ناشی از بهره برداری طرح قابل فروش و قابل تقویم به پول باشد - اوراق مشارکت اوراق با نام یا بی‌نام است که به موجب قانون با مجوز بانک مرکزی به قیمت اسمی منتشر می‌شود
اهداف	- جذب سرمایه‌های مردمی - استقراض عمومی	- افزایش مشارکت‌های مردمی - ایجاد تنوع در بازارهای مالی - تکمیل و توسعه طرح‌های سودآور بخش عمومی و خصوصی - تأمین منابع از طریق منابع غیربانکی.	- تأمین بخشی از منابع مالی مورد نیاز طرح‌های عمرانی - انتفاعی دولت در بودجه‌های سالانه - تأمین منابع مالی مورد نیاز جهت ایجاد، تکمیل و توسعه طرح‌های سودآور تولیدی، ساختمانی و خدماتی.
امتیاز-شرایط	- دارندگان اوراق در خرید مستحقات از محل وجوه اوراق مشارکت بر دیگران تقدم می‌یابند - به اوراق مشارکت سود علی الحساب تعلق می‌گیرد. - سود قطعی اوراق پس از اتمام عملیات اجرایی طرح تعیین می‌شود.	- سود علی الحساب اوراق مشارکت به نرخ معین تعلق می‌گیرد - سود قطعی قابل پرداخت یا توجه به شرایط اقتصادی... کشور پرداخت می‌شود. - وجوه حاصل از فروش اوراق مشارکت باید منحصراً به مصرف اجرای طرح... برسد.	- سود علی الحساب به اوراق براساس نرخ معین تعلق می‌گیرد - سود قطعی قابل پرداخت طبق قرارداد عاملیت مشخص و معین خواهد گردید - مصرف وجوه حاصل از واگذاری اوراق مشارکت در غیر اجرای طرح‌های مربوط در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال عمومی محسوب می‌گردد

مأخذ: قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی - اجتماعی - فرهنگی - سازمان برنامه و بودجه
- قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت، مصوب مجلس شورای اسلامی.
- مصوبه شورای پول و اعتبار - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

از سوی دیگر عملکرد اجرایی سیاست انتشار اوراق مشارکت در کشور نشان می‌دهد که علی‌رغم تفاوت اندک نرخ سود علی‌الحساب این اوراق با نرخ سود سپرده‌های بلندمدت سیستم بانکی (در اغلب موارد) در مجموع به دلایل گوناگون از جمله تضمین بانک‌های معتبر در بازپرداخت اصول و سود علی‌الحساب و سود قطعی اوراق مشارکت و سرعت نقدینگی بالای این اوراق، استقبال عمومی از این سیاست قابل توجه بوده است. به عبارت دیگر، سهم ۴۳ درصدی بخش خصوصی در خرید اوراق مشارکت طی مدت زمان کوتاهی که از اجرای این سیاست می‌گذرد، به سیاستگذاران کشور، وجود انگیزه و علاقه سرمایه‌گذاران بخش خصوصی را برای مشارکت در طرح‌های سودآور اقتصادی نشان می‌دهد. از طرف دیگر، مشخصات طرح‌هایی که به منظور اجرای آن‌ها از سوی دولت و سازمان‌های بخش عمومی اقدام به انتشار اوراق مشارکت گردیده نشان می‌دهد که اولاً حداقل در مراحل ابتدایی اجرای این سیاست، پروژه‌های مذکور غالباً در بخش ساختمان و مسکن فعال بوده‌اند و ثانیاً فراگیری مورد انتظار قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت مبنی بر تسری فعالیت‌ها در زمینه‌های گوناگون را شامل نمی‌شوند. نکته قابل توجه دیگر در این خصوص، انتشار اوراق مشارکت تحت عنوان اوراق مشارکت ملی است که در سطحی وسیع‌تر از سایر موارد اوراق مشارکت، عملی گردیده و در بودجه‌های سنواتی نیز حجم انتشار این اوراق هر ساله پیش‌بینی نشده است.

در خصوص طرح‌های ملی لازم به توضیح است که موضوع این قبیل طرح‌ها یک موضوع عام و فراگیر است و مصداق معینی را حداقل از نقطه نظر حیطه فعالیت‌های مشخص و به لحاظ آمار و اطلاعات در بر نمی‌گیرد. در واقع انتشار این قبیل اوراق مشارکت، استقراض دولت از مردم است به منظور انجام بسیاری از امور تولیدی، خدماتی و... که عینیت آن را در تولید ملی و نیز در بخش‌های خاص مشخصاً نمی‌توان تعیین نمود و از این رو نشان دادن تأثیر پذیری اجزای تولید ملی از این جریان نیز با مشکلات مختلف مواجه خواهد بود. جدول شماره ۲ ارتباط انتشار اوراق مشارکت را با برخی متغیرهای کلان اقتصادی کشور نشان می‌دهد.

جدول ۲- سهم انتشار اوراق مشارکت در برخی متغیرهای اقتصادی کشور

تشکیل سرمایه ملی		تولید ملی		نقدینگی		حجم اوراق مشارکت منتشر شده	سال
سهم اوراق (درصد)	مقدار (میلیارد ریال)	سهم اوراق (درصد)	مقدار (میلیارد ریال)	سهم اوراق (درصد)	مقدار (میلیارد ریال)	(میلیارد ریال)	
۰.۲۵	۲۹۸۵۳.۱	۰.۰۶	۱۲۹۳۵۰.۸	۰.۱۲	۶۱۸۴۳.۹	۷۵	۱۳۷۳
۰.۵۴	۴۱۵۱۱	۰.۱۲	۱۸۰۸۰۰.۱	۰.۲۶	۸۵۰۷۲.۲	۲۲۵	۱۳۷۴
۱.۱	۶۰۵۳۴.۳	۰.۲۷	۲۳۵۷۵۷.۲	۰.۶	۱۱۶۵۵۲.۶	۶۵۰	۱۳۷۵
۳.۵	۶۹۸۹۱.۶	۰.۹	۲۷۷۶۶۳.۸	۱.۸	۱۳۴۲۸۶.۴	۲۴۷۱	۱۳۷۶
۳.۹	۷۲۳۶۵.۹	۰.۸۶	۳۲۷۵۹۵.۷	۱.۶	۱۷۰۷۳۹.۶	۲۸۳۰	۱۳۷۷

مأخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نماگرهای اقتصادی - سال‌های مختلف

چنان‌که ملاحظه می‌شود، در حالی که حجم انتشار اوراق مشارکت طی سال‌هایی که از اجرای این سیاست در کشور می‌گذرد، در سال ۱۳۷۷ به ۱/۶ درصد نقدینگی کل کشور، ۰/۸۶ درصد از تولید ملی کشور و ۳/۹ درصد از تشکیل سرمایه ملی کشور بالغ می‌گردد، نمی‌توان منتظر اثرگذاری قابل توجه انتشار اوراق مشارکت بر متغیرهای کلان کشور (مطابق با مبانی تئوریک و نظری) همچون تولید ملی و تورم بود.

همچنین در این خصوص جدول شماره ۳ مشخصات اوراق مشارکت منتشر شده از ابتدا (سال ۱۳۷۳) تا ۱۳۷۷/۹/۳۰ را به شرح زیر نشان می‌دهد.

جدول ۳- وضعیت اوراق مشارکت از سال ۱۳۷۳ لغایت ۱۳۷۷/۹/۳۰

(ارقام به میلیارد ریال)

رد اوراق	ناشر	مبلغ معروض	مبلغ منتشر شده	مبلغ فروش زده	مدت اوراق (سال)	سرسبده اوراق	مبلغ و تاریخ نوبت‌های انتشار				مقطع پرداخت سود مدت حساب	سود عامل	بانک	اسم	توضیحات
							اول	دوم	سوم	چهارم					
شرح نوب	شهرداری تهران	۲۵۰	۲۵۰	۲۵۰	۲	مهر ۱۳۷۷	۱۳۷۶/۹/۱ ۷۵	۱۳۷۶/۱/۱ ۷۵	۱۳۷۶/۶/۱ ۵۰	۱۳۷۵/۱/۱۵ ۵۰	سه ماهه	ملی	سازمان حسابرسی	کلیه اوراق مشارکت‌های مجموعه سرسبده ششگانه	
شرح سالم سازی حرم حضرت عبدالعظیم	شهرداری تهران	۷۰	۷۰	۷۰	۲/۵	اردیبهشت ۱۳۷۷	۱۳۷۶/۴/۱۵ ۷۰				سه ماهه	ملی	"	کلیه اوراق مشارکت‌های سالم سرسبده ششگانه	
شرح‌های بهداشتی	وزارت مسکن	۳۰	۳۰	۱۸/۲	۵	چهرم ۱۳۷۶	۱۳۷۶/۱۱/۱ ۱۸/۷				سه ماهه	ملی	"	سازمان برنامه و بودجه	
تسهیل	شرکت مسکن سازمان خراسان	۸۰	۸۰	۸۰	۵	مرداد ۱۳۸۰	۱۳۷۶/۵/۲۷ ۲۵	۱۳۷۶/۲/۱ ۲۰			سه ماهه	صنعت	"	بانک صادرات	
شرح پیکان جدید	ایران خودرو	۵۱۳/۸	۵۱۳/۱	۵۱۳/۱	۲	دی ۱۳۷۶	۱۳۷۶/۲/۱۵ ۱۸۷/۵	۱۳۷۵/۱۰/۱ ۲۵			سه ماهه	ملی	"	مرحله سوم اوراق ایران خودرو به طول استاندارد بگر از طرح‌ها حذف گردید	
شرکت‌های جدید اندیشه و پرند	شرکت‌های عمران شهرهای جدید	۱۱۰/۲	۲۵	۲۵	۳	اردیبهشت ۱۳۷۶	۱۳۷۶/۲/۲۰ ۲۵				سه ماهه	ملی	"	سازمان برنامه و بودجه	
بازار انرژی	شرکت عمران و توسعه انرژی پارس	۱۰۰	۵۰	۵۰	۲	آذر ۱۳۸۰	۱۳۷۶/۹/۱۵ ۵۰				سه ماهه	ملی	"	بانک ملی	
عمران دولت شماره ۱۶	سازمان برنامه و بودجه (بانک مرکزی)	۲۵۰	۲۵۰	۲۱۷۵	۳	اسفند ۱۳۷۶	۱۳۷۶/۱/۱ ۲۱۷۵				سه ماهه	ملی	"	سازمان برنامه و بودجه سازمان برنامه و بودجه است	
اوراق مشارکت وزارت نیرو (تیمبر ۲۸۰)	وزارت نیرو	۳۰۰	۳۰۰	۳۰۰	۳	آبان ۱۳۸۰	۱۳۷۷/۸/۲ ۳۰۰				سه ماهه	تجارت	سازمان حسابرسی	سازمان برنامه و بودجه	

ادامه جدول ۳- وضعیت اوراق مشارکت از سال ۱۳۷۳ لغایت ۱۳۷۷/۹/۳۰

(ارقام به میلیارد ریال)

نام اوراق	ناشر	مبلغ مصوب	مبلغ منتشر شده	مبلغ فروش رفته	مدت اوراق (سال)	سررسید اوراق	مبلغ و تاریخ نوبت‌های انتشار				مقاطع پرداخت سود حلی الحساب	سود عامل	بانک عامل	امین ==	تضمین	توضیحات
							اول	دوم	سوم	چهارم						
طرح متحول خلرک	شرکت پتروشیمی	۲۰۰	۲۰۰	۲۰۰	۲/۵	فره‌پشت ۳۸۰	۱۳۷۷/۹/۱۵ ۳۰۰				۶ ماه	۲۰	ملی	==	بانک ملی	
شرکت هلدسازی زکریای تبریز	شرکت هلدسازی زکریای تبریز	۵۰	۳۰	۳۰	۲/۵	خرم‌آباد ۱۳۸۰	۱۳۷۷/۹/۱۵ ۳۰				۶ ماه	۲۰	ملی	==	بانک ملی	قابل تبدیل به سهام با جایزه مادول/۵ درصد ارزش انسی اوراق
صدیقی دولت مشارکت ملی (دولت)	سازمان برنامه و بودجه (بودجه سال ۱۳۷۷)	۲۵۰۰	۲۵۰۰	۲۵۰۰	۲	آذر ۱۳۸۰	۱۳۷۷/۹/۱۵ ۲۵۰۰				۳ ماه	۲۰	ملی		سازمان برنامه و بودجه	تضمین امین با سستولت سازمان برنامه و بودجه است
وزارت معادن و نظارت	شرکت فولاد مهدیز	۱۰۰	۲۰		۲	اسفند ۱۳۸۱	۱۳۷۷/۱۲/۱ ۷۰				۶ ماه	۲۰	ملی	سازمان حسابرسی	بانک ملی	قابل تبدیل به سهام شرکت با برخوردهای از ۱۰ درصد تخفیف در سررسید

مأخذ: اداره اعتبارات و نظارت بر بانکها، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

مطابق روال سال‌های گذشته در بودجه سال ۱۳۸۰ نیز طی مفاد تبصره ۴۰ به موضوع انتشار اوراق مشارکت پرداخته شده است. طبق مفاد بند الف، ب، ج، د به دولت اجازه داده شده است تا در بخش‌های نیرو، کشاورزی و شیلات (جهادسازندگی) به انتشار اوراق مشارکت اقدام کند. مجموع اوراق مشارکت پیش‌بینی شده در این قانون حداکثر تا مبلغ ۲۰۰۰ میلیارد ریال است که از این میزان ۱۰۰ میلیارد ریال مطابق با سال گذشته (بودجه سال ۱۳۷۹) به قطار شهری مشهد اختصاص یافته است. سهم وزارت نیرو در انتشار اوراق مشارکت حداکثر تا مبلغ ۳۰۰ میلیارد ریال برای طرح‌های بخش برق و تا مبلغ ۱۵۰۰ میلیارد ریال برای تکمیل عملیات اجرایی طرح‌های دیگر عمرانی است که می‌تواند از سرمایه‌های مردم به طریق مشارکت استفاده نماید. به وزارت جهادسازندگی نیز مجوز انتشار ۲۰۰ میلیارد ریال اوراق مشارکت در سال ۱۳۸۰ برای تکمیل و اجرای طرح‌های تأسیسات زیربنایی و سایت‌های تکثیر و پرورش ماهی و میگو از طریق شرکت سهامی شیلات ایران داده شده است. همچنین وزارت کشاورزی برای تکمیل طرح توسعه نیشکر خوزستان مجوز انتشار حداکثر ۴۰۰ میلیارد ریال اوراق مشارکت را از طریق قانون بودجه سال ۱۳۸۰ در لایحه بودجه است. * قابل تذکر است که سرجمع اوراق مشارکت پیش‌بینی شده با رقم منظور شده در لایحه بودجه هم‌خوانی ندارد. به عبارت دیگر در بودجه سقف ۲۰۰۰ میلیارد ریال در نظر گرفته شده، اما مجموع سرفصل‌های پیش‌بینی شده ۲۵۰۰ میلیارد ریال است.

موضوع اوراق مشارکت و بودجه سال ۱۳۸۰ از چند منظر قابل توجه است:

۱- چنان‌که ملاحظه گردید (جدول شماره ۳) تا پایان سال ۱۳۷۶ عمده دستگاه متولی انتشار اوراق مشارکت، وزارت مسکن و شهرسازی و شهرداری تهران بوده است. به عبارت دیگر تا این مقطع، عدم تنوع فعالیت‌های مشمول انتشار اوراق مشارکت، بر افزایش توان تولید تمامی بخش‌های فعالیت، اثر قابل ملاحظه‌ای برجای نگذاشته است و فقط بخش مسکن در ساختمان را متأثر نموده است. لکن طی سال‌های بعد با انعکاس نحوه و میزان انتشار اوراق مشارکت در قوانین بودجه سنواتی، رفته رفته فرایندهای تولیدی متنوعی مشمول این سیاست شده‌اند، به گونه‌ای که در بودجه سال ۱۳۸۰ نه تنها بخش

نیرو، بلکه زیر بخش های مختلف کشاورزی نظیر شیلات و طرح توسعه نیشکر نیز مسجوز انتشار اوراق مشارکت و بهره‌مندی از سرمایه‌های مردمی را به دست آورده‌اند. البته قابل توجه است که سایر دستگاه‌ها و سازمان‌های متولی امر انتشار اوراق مشارکت در خارج از چارچوب‌های بودجه‌های سنواتی نیز هر ساله اقدام به انتشار اوراق نموده‌اند که به لحاظ قانون انتشار اوراق مشارکت بلامانع می‌باشد.

۲- حجم اوراق منتشر شده و پیش‌بینی شده برای انتشار، طی بودجه‌های سنواتی در مقایسه با شاخص‌های مختلف اقتصادی نظیر تولید ملی، تشکیل سرمایه ملی و نقدینگی هم چنان در جایگاه ثابت و اندکی قرار داشته است. چنان که ملاحظه می‌گردد در بودجه سال ۱۳۸۰ همچون سال‌های گذشته، سقف انتشار در سطح ۲۰۰۰ میلیارد ریال ثابت نگه داشته شده که این سطح با توجه به تحلیل‌های اقتصادی و اثرگذار بر فعالیت‌های اقتصادی (از طریق بخش غیردولتی) همچنان اندک است (جدول شماره ۲).

۱۳۲۹۵

۱۹۰-۵۹۰۲

ارزیابی لایحه بودجه ۱۳۸۰ در خصوص ساخت
عضو هیئت‌مدیره و انتشارات اوراق مشارکت

دفتر بررسی اقتصادی